

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticorꝝ Specvlꝝ**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

Alij quidam modi, quibus Simonia in Ecclesijs cathedralibus, & collegiatis
fere committi solet in beneficiorum acquisitione. cap.vi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

By quidem modi quibus Simonia in ecclesiis cathedralibus, & collegiatis fore committi solet in beneficiorum acquisitione. CAP. VI.

CAeterum, quia Paschalis Papa scripsit, & declarauit, Simoniacos velut primos, & principales hereticos ab omnibus fidelibus respuendos; & si communiti non respuerint, ab exteris etiam potestatis oppressores, omniaque crimina ad comparationem Simoniacae haeſis, quasi pro nihilo reputari oportere nobis videtur, si insuper alios modos quosdam, quibus illa in ecclesiis cathedralibus, & collegiatis maximum committi solet, enarremus. Deplorat enim Damhouderius, quod his nostris temporibus non rarus hoc Simoniae vitio illaqueatos conspicimus, exclamans, & temporale, & spirituale hodie venari expostum esse. Committitur itaque praeter iam dicta hoc Simoniae vitium, si detur, vel promittatur pecunia alicui, vel beneficium, pro voce, seu consensu ecclesiae. Et si quis ob illam causam beneficium proculdubio receperit, aut hoc in iure confessus fuerit, vel legitime conuictus, ab altaris ministerio perpetuo est excommunicandus. Si vero id quidem manifestum est, nec tamen tale conuictus, vel confessus fuerit, sed tantum publica labore infamia, illi canonica purgatio debet dari; in qua si defecerit, tanquam auctor tanti sceleris esse puniendus. Item si eligatur aliquis, vt alicui officio prouideatur, vel remuneretur. Item, si conferatur beneficium famulo in compensationem seruitiorum, vel eidem promittatur pensio, & dependentia quouisque de beneficio ipsi prouideatur, potestatem si Praelatus principaliter ducatur ad conferendum propter seruitium temporale sibi praestitum: & similiter si etiam famulus principaliter seruiat ad beneficium consequendum. Item, si conferatur beneficium consanguineo, vt patre, matre, fratre, & inde aliis consanguineis prouideatur, vel familia seu parentela exaltetur, & potentia, ipseque collator per hoc laudetur, & magnificetur. Item si detur familiaribus, vel ministris

a in c. fin. q. 7. arg. ca. quod tunc, et ibi Panor. de Simon. b in prax. crim. cap. 61. c arg. ca. Mattheus et ibi Panor. de Simon. d in ca. nobis fuit. e in cap. cu essent. ibid. Magnitudo e grauitas criminis Simoniae. d c. de hoc de Simon. e c. quam pio. 1. q. 2. e Reg. buff. in concord. de elect. derog. alleg. Rom. consil. 159. Ioan. de Selua. in trac. de benef. in prima part. quest. 7. f ca. sicut non nulli. 1. q. 1. et Reg. buff. d. loco. g in prax. benef. tit. quot. mod. benef. acquirant. part. 3. Imo. in c. tua. de etate e qualis. g arg. ca. cum essent. et ibi glo. e Panor. de Simon. Reg. buff. in concord. d. loco alleg. Innoc. in ca. suam. de a. tat. e qual. h Syluest. in summa in ver. Simonia. §. 13. vers. 6. et §. 16. vers. 4. Panor.

I i iij colla-

a glos. in sum-
ma. 1. q. 1. &
in c. citō. ibid.
Panor. in c. ve-
niet. de Simon.
b glos. et lu-
noc. & aij in
c. tuam. de sta.
c. qual. Syl-
uig. in summa
in verb. simo-
nia. §. 16. ver. 3.
c. in concord. de
elect. derog. ad
verb. res tem-
poralis.

d Panor. in c.
non satis. de Si-
monia.
e Panor. in ca.
veniet. de Sim.

f Panor. in c.
tuam. & in
c. audimus. et
in c. dilectus 1.
de Simon.

g Panor. in c.
dilectus. c. Mat-
theus. & c. ad
aures. et per in-
ra ab eod. alleg.
de Simon.

collatorum beneficium, vel pecunia.
Item quando confertur beneficium alicui in negotio
preces alicuius b. Vnde in defensorio concordatorum
Francia referente Rebuffo legitur: Propter ipsam ne-
gmaticā nulla libera, sed coactiua potius electio
& vt plurimum beneficiorum pollicitationes, munerum
& donationes interueniebant mulierumque precibus
importunis, & suauis assiduo sapinfulce tractatione
electiones, & eligentium consanguinei, aut amicum
nexu coniuncti illas nonnunquam pro voto tradunt
electi insuper & ad electiones dirigedas non modo
charitatis tentigine, sed infatigabilis aeris episcopi
gluue, aut quauis alia traducti corruptela cetera
vora, & mentes inuertebant, bellico etiam furore
vi quadam armorum, & more bacchantium, quibus
in cornu gerunt, plerique animarum suarum memores
ecclēsijs iure, vel iniuria intrudebant, & inuadunt
insiliebant, ipsarum dotes & patrimonialia dimittunt
Præterea Simonia committitur, si pars reddituum be-
neficij constituitur alicui ex pacto propter illam
pionem d. Item Simonia committitur ex soluta
tione dādi temporale pro spiritali, dummodo con-
tium adimpluerit illata e.
Item a vitio Simonie immunis non est, si quis
redimendam vexationem pro iure in re spiritali
rendo aliquid det, quia tunc proprie non redimenda
xatio, sed datur, vt facilius ius spirituale acquiratur
Pro iure autem acquisito, si in illius sit possessio
de facto molestetur, licitum quidem est illi, que
statutur aliquid dare ad redimendam vexationem
cipiēs ad illius restitutionem teneri f. Si vero
pus eum iuste vult deponere, vel alius iuste
vel forte alius præterit ius in beneficio, tunc
non licet aliquid dare. Cæterum si quis non est
fessione iuris iam præterit, tunc pro illa acqui-
cū sit quid spirituale, vel saltem cōnexa cum spiri-
libus, propter administrationem, quæ inde sequitur
hil dandum est g.
In quibusdā verō ecclesijs cathedralibus & con-
tis ab antiquo irrepsit consuetudo, vt lite pēdente

beneficio; fructus illius & distributiones cedat Capitulo seu Canonicis eiusdem ecclesie in suos usus & utilitatem convertenda: vel ut restituatur postea ei, ad quem per litteras decisionem & sententiam beneficiū pertinere ostendatur & probabitur. Atque hac occasione & ratione lites ipsae plerumque sunt immortales, non sine magna diuini cultus & officij diminutione; & quod dolendum ac deplorandum est maxime, ipsi fundatores precibus pro animabus suis in diuino officio ac facilius fundendis impie & iniuste defraudantur. Quocirca prouisi de beneficio, ad huiusmodi lites subterfugas & euitandas, vel abbreviandas; & quo citius & facilius fructibus sui beneficij potiri ac vti possint sequenter cum Capitulo & Canonicis, vel inter se pacta, transactiones, & donationes faciunt, quae vitio Simoniacae non carent, vel saltem laicos plurimum scandalizant. Quare Pius V. papa ad extirpandum & profligandum huiusmodi abusus & consuetudines, insignem edixit his verbis constitutionem.

Cum nobis est lites minuire, & à laboribus subditissimas maximè personas ecclesiasticas diuino cultui dedicare. Sanè cum, sicut accepimus, in plerisque cathedralibus & collegiatis ecclesijs earum condempnationibus & statutis etiam à sede apostolica approbata & confirmatis cautum sit; quod occurrentibus litibus & controuersijs inter prouisos de dignitatibus, officijs, canonicatibus & prebendis, portionibus & praebendis, ceterisque beneficijs ecclesiasticis qualitercumque qualificatis tam ordinaria, quàm apostolica auctoritate, tam super illorum prouisione seu institutione, aut possessione, quàm illorum idoneitate, & habilitate, aut alia ex quauis causa & eorundem ad dignitates, canonicatus, & praebendas, ceteraque beneficia ecclesiastica praedicta admissione, & receptione, & Capitulorum & canonicorum, ceterasque capitulares personas, ad quos nullus & receptio tam de iure, quàm ex consuetudine spectat & pertinet, aut etiam alias personas ecclesiasticas asserentes beneficia praedicta ad se de iure spectare, ipsi sic prouisi interim beneficiorum huiusmodi fructus ac distributiones non percipiant,

li iiii sed

Super deponendis fructibus & distributionibus beneficiarum lue pendente Pij Papae V. conz. stitutio.

sed Capitulum & Canonici illas vel in suos ylus de
litate conuertendas, seu restituendas ei cui de iure
sistenda erunt, recipiant, prout in dictis constitu-
tionibus, & statutis seu consuetudinibus continetur,
factum est, vt lites huiusmodi immortales efficiantur,
nec earum optatus finis videri possit. Hinc est, quod
nos hac nostra perpetuò valitura constitutione auto-
ritate apostolica statuimus, atque decernimus, quod
fructus, redditus, atque proventus ac distributiones con-
teraque emolumenta, quae vigore constitutionum, con-
suetudinum & statutorum praedictorum à Capitulis
Canonicis recipienda (vt praemittitur) erant, ac
non ab iisdem Capitulo & Canonicis recipiantur, sed
penes personam fide & facultatibus idoneam per-
sonam coram quo causae huiusmodi pendere reueren-
tiam, eligendam & nominandam deponantur, con-
cedenda ei, cui de iure postea restituenda fuerint,
per quoscumque iudices & commissarios quacumque
ritate fungentes in quavis instàtia iudicari debeant
lata eis, & eorum cuiuslibet quavis aliter iudicium
interpretandi facultate. Irritam quoque & inane
faciamus si secus super his à quoquam quavis auctoritate
scienter vel ignoranter contigerit attentari. In
stantibus praemissis, ac quibusvis apostolicis, nec
in prouincialibus & synodalibus conciliis editis gen-
eralibus vel specialibus constitutionibus & ordinatio-
nibus, & quarumuis ecclesiarum praedictarum etiam
in ramento, confirmatione apostolica, vel quavis auctori-
tate roboratis statutis & consuetudinibus etiam
memorabilibus, priuilegiis quoque, indulgiis &
apostolicis illis, eorumque apostolicis & superioribus
per quoscumque Romanos pontifices praedecessores
nostros ac nos, & sedem apostolicam sub quibuscumque
nomine & forma ac cum quibusvis etiam derogationibus
derogatoriis aliisque efficacioribus & insolitis
nec non irritantibus & aliis decretis etiam motu proprio
& ex certa scientia, ac quavis etiam imperiali, vel
regali, consideratione, vel instantia & aliis quomodolibet
cessis, approbatis, & innouatis, Quibus omnibus
si pro illorum sufficenti derogatione, specialis, specia-

... & expressa, non autem per clausulas genera-
... importantes mentio seu quavis alia expressio
... aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruan-
... ferret, perinde ac si tenores huiusmodi de verbo ad
... nihil penitus omisso, inserti, & forma in illis
... observata foret, pro sufficienter expressis haberi-
... specialiter & expresse derogamus contrariis qui-
... que. Volumus autem quod presentium trans-
... manu alicuius notarij publici subscriptis & si-
... alicuius personae in dignitate ecclesiastica consti-
... eadem prorsus fides in iudicio & extra
... quae presentibus adhiberetur, si forent ex-
... vel offensa. Quodque literae ipsae camerae vel
... apostolicarum & audientiae causarum pa-
... valuis, & in acie capi Florae dimissis in-
... publicatae & affixae omnes ita afficiant, &
... si illis personaliter intimatae essent. Nulli er-
... omnino liceat hanc paginam nostrorum
... secreti, derogationis, voluntatis infringere,
... temerario contraire. Si quis autem hoc at-
... temerario presumpserit, indignatione omnipotentis Dei
... Petri & Pauli apostolorum eius se noverit
... Datum Romae apud sanctum Petrum an-
... Dominicæ millesimo quingentesimo
... octavo, tertio Calend. Aprilis, pontificatus
... anno tertio.

Ca. Glorierius.

... quicumque vicedominatum, vel aliam eccle-
... rum administrationem per pecuniam ob-
... voluerint, tam ementes, quam vendentes cum
... percelluntur, & ab illa ecclesia, in cuius con-
... dare pecuniam, vel accipere voluerunt, iuste
... debentur.

a ca. consule.
et ibi Panor.
de Simon.

... nomicum est & illud: si quis a quocumque pub-
... emolumentum quodlibet accipiat, ut E-
... vel ministris eius peccatum illius calet: quia
... respectu cuiusque personae, consanguinitatis,
... detrectare debet hoc Episcopo indica-
... quatenus poenitentem, vel minus dignè poe-
... gratia, vel fauore ad reconciliationem addu-

li v cere,

cere, & testimonium reconciliationis ferre eodem quocumque liuore dignè poenitentem à reconcilia-
ne remouere potest: quia & hoc Simoniacum

*a ca. nemo. de
Simon. & ibi
Panor.*

constat^a.
Cæterum notandū & illud, quod sicut Simoniacum
est, mediante pecunia, vel pacto rem spirituale com-
rere; ita etiam Simoniacum est, debitum, vel pactum
remittere ad acquirendam rem spirituale, seu simo-
niam. Dare enim intelligitur, qui quod sibi debet
remittere^b.

*b c. querelam.
& ibi Panor.
et alii. de Simo.
c. talia. 8. q. 3.
Goffr. in sum-
ma. iij. de sim.
Felin. in ca. ve-
nicis. de testib.
c. in ca. 2. §. ad
hec. de heret.
in 6.*

Deindè, si non Simoniacè, saltem iniuste adque
beneficium, quod precibus hæreticorum factum
est. Nam Alexander Papa quartus generalis con-
tione^c, quocumque viros ecclesiasticos, qui
huiusmodi pestilentium personarum dignitate
natus, & quacumque alia ecclesiastica bene-
ficii adepti, ex tunc de facto priuauit taliter ac-
quisita, & habitus careant perpetuo, si
ceperint illa scienter, ad alia vel similia necesse
posteriorum admittantur. Nec mirum, neque
miris istud cuiquam videri debet, cum & electio
Simoniam electo ignorante, & ratâ non habita
missa penitus sit reprobanda, nisi constaret illam
Simoniam per fraudem in dispendium eligendi
factam esse^d. Imò secundum sacrorum canonum
tuta etiam paruuli, qui cupiditate parentum
beneficia per pecuniam sunt adepti, eas dimittere
de quibus Rebuffus sic scribit in praxi sua
ria^e: Sunt & multi, inquit, parentes, qui con-
filiis, vel consanguineis beneficia, & eis per
nefas acquirunt: sed patres, & filii in inferno
que cruciabuntur, & istorum stultorum
numerus, vt scribit Ecclesiastes 8. Sed vtina
gerent, & nouissima prouiderent, & illud
pra oculis haberent: Quid prodest homini, cum
sum mundum lucretur, anima verò suâ de-
patiat? Aut: Quam dabit homo commutatio-
nem pro anima sua^h.

*d ca. nobis. de
Simo. & ca. si
alcius. de e-
lect.*

*Paruuli quorū
parces p̄s be-
ficia per pecu-
niam procura-
runt, ea dimit-
tere tenentur.
c. cap. sicut de
Simon.*

*f. ut. quot mo-
dis benef.
g. cap. 1.*

*h. Matth. 6.
i. in serm. sup.
illo. ecce nos.*

Vnde & D. Bernardus contra Simoniacos
sciensⁱ: Sed nec eorum, inquit, sacrilegia recitat

quidam munera, sequuntur retributiones, vendunt
mentia, iustitiam produnt, quorum guttur nec-
tum traxit ad laqueum, necdum prauocauit fauces
morum blasphemiae, vox sacrilega, sermo nequam.
Quid vultis mihi dare, & ego vobis cum tradam? Vi-
dentes haec omnia, sed quodammodo non videntes,
prope quibus nec flagellum est, nec ille comedens
illis. Manifesta loquimur, & quae vix aliqui erube-
scent. Poterem o & nos in clero fuimus. Licet vel no-
stra sentiam. Videte vocationem vestram, ait vocatus
Apollolus. Consideremus & nos, an vocati veneri-
mus & vocati à Deo, cuius nimirum haec est vocatio.
Sed communem modò vocationem dixerim, qua sa-
tis una eundem Apostolum, quos praedestinavit
honoravit. Si quis vocauerit nos in honorem cleri,
conuente velim conscientias singulorum, vt secun-
dam preceptum Domini, ad cor Hierusalem loquar.
Hanc enim paruulo adhuc, aut forsitan necdum nato
beneficia iam prouida sanè parentum soli-
citate parabat. Hunc nos, inguiens, illi, vel illi tra-
ditus Episcopo, apud quem habemus gratiam, aut
sibi forte seruimus, vt ditetur de bonis Domini, nec
in membris nostra diuidatur hereditas. Illum Prae-
positus, aut Decanus, vt sibi succederet, plus quàm
parento educavit affectu, in deliciis enutrens, & de-
lectis. Ille dignus Archidiaconatu, vtpote filius Prin-
cipis, magis autem, si sit Episcopi consobrinus, in
episcopatum tota est Episcopata progenies. Alius vn-
de inuenitur sedulus explorator, blanditur, obsequitur,
cauet, & dissimulat, miseraque sibi suffragia non
recusat mendicare, manibus, & pedibus repens, si
quo modo tandè aliquando se ingerere queat in patri-
monium crucifixi & bona, quae sola ex omnibus ho-
nori inueniuntur exposita. Nimirum peregrè profe-
sus, sed in plenilunio fortè, vt sua districtè repe-
diturus. Quis ea intentione gradus ecclesia-
sticos, & ministeria sanctuarij quarit, imò quaritur
ipse nempe potius, quàm ipse querere debuerat
in incursis seculi in sanctimonia cordis, & corporis
amandus accedat ad Dominum, & suam pariter,
ac pro-

a Matth. 26.

b 1. Corinth. 1.

c Roman. 8.
Ephes. 1.

d Isa. 40.
Parentum soli-
citudine in pa-
ruulo filijs suis
beneficia.

Sola bona Do-
mini hodie in-
ueniuntur ex-
posita.

Qua intentio-
ne beneficia
queri debeant.

ac proximorum operetur salutem, orationis studio
ditus, & verbo prædicationis? Nam si eos eo carere
aut tenet animo, eoque intuitu, vt huius vite
necessaria, euangelizat, vt manducet, & peractum
ordine caelestibus terrena mercatur. Quam
gnus, ampliusque consentaneum rationi, vt
nali victu carnalia magis opera, & negotia
nec fieret inuictor rerum, aut inhonoraret

*Modico est na-
tura contenta.*

spirituale. Sed modico est natura contenta, non
sola in his necessaria quarunt; quippe minoribus
tis obtinenda periculo. Honorati incedere volun-
cere student hominibus, delectari, & superbi-
seculo per omnia conformari. Audi quædam
quid super hac tanta hominum temeritate
tiens redditor, pœnitentiam magis cupiens
dictam: Ipsi inquit, regnauerunt, & non
cipies extiterant, & ego non vocaui eos, Vnde
quidera in ordinibus ecclesiasticis, ceteris
ctuarium pertinentibus, honorem quarere
aut diuitias, seu corporis voluptatem, potius
sua sunt, non quæ IESV Christi, manifeste
indubitanter, non ea, quæ Deus est, charitas,
à Deo, & quæ omnium radix malorum est
introducitur. Quid istud temeritatis, imò quid
est? vbi timor Dei? vbi mortis memoria? vbi
næ metus? & terribilis illa expectatio iudicij
nec cubiculum, nec cellam ingredi, nisi Regem
cente præsumit; tu irreuerenter irruis, nec
introducitur. Trahe me post te, (ait illa) in
vnguentorum tuorum curremus. Nunc autem
sua quemque voluptas; & odorem turpis
tes quæstum æstimant pietatem, quorum
damnatio.

h Cantic. 1.

*Circa diuina officia, & vicariorum conductiones quæ
monia committatur. CAP. VII.*

HActenus modos aliquot recensimus, quibus
Simoniam in acquisitione beneficiorum, &
num committatur; nunc quomodo in
executione eadem incuratur, dicemus: Si quis